

Digitala berättelser om det nya landet

Studieplan med ledarhandledning

Innehåll

Inledning	sid 3
Vad är en studiecirkel?.....	sid 4
Inför din studiecirkel	sid 5
Träff 1: Det nya landet.....	sid 6
Träff 2: Att välja en berättelse	sid 7
Träff 3: Att göra digitala berättelser	sid 8
Träff 4: Visning av digitala berättelser	sid 9
Bilaga - Medgivande avbildad person	sid 10

Inledning

Att berättelser är och alltid har varit viktiga för oss människor är något som de flesta vet om. Vi uppmuntras av omgivningen att läsa sagor för våra barn. De uppmuntras i sin tur i skolan, och kanske hemma, att själva läsa böcker av olika slag. Men hur är det egentligen med vårt muntliga berättande? Ger vi oss till exempel tid att lyssna på den äldre generationens berättelser och på varandras?

Idén för den här studieplanen har vuxit fram ur just denna frågeställning. Det var en kvinna som var gift med en man från Kroatien som förundrades över allt som mannens föräldrar berättade om sitt möte med det nya landet Sverige, då de kom som arbetskraftsinvandring under 1960- och 70-talet. De berättade bland annat om hur de kom på söndag kväll för att börja jobba direkt på måndag morgon, om hur trångt de bodde i små lägenheter och hur konstigt det var enligt deras svenska arbetskamrater att de hade med sig en paprika till lunchen. Historierna var många.

Kvinnans förundran samt hennes barns nyfikenhet över historierna växte till en projektplan. Barnbarn skulle göra digitala berättelser baserade på deras far- och morföräldrars upplevelser. Medel beviljades av Allmänna Arvsfonden i juni 2015 och workshops har sedan dess hållits i samarbete med lokala kroatiska föreningar. På hemsidan www.sverigeberattar.se kan man läsa om projektet och se på berättelserna som hittills gjorts.

I denna studieplan finns en modell för hur berättelser om det nya landet kan lyftas i samtal mellan generationer och sedan dokumenteras för omvärlden och framtiden genom de ungas röster i digitala berättelser. Målet är att modellen för berättande ska användas av flera etniska föreningar.

Carina Ceder
Projektledare, Sverige Berättar

**Sverige
berättar**

Unga Berättar
Kulturskolan

RIKSTEATERN

November 2016

Författare: Carina Ceder

Projektledare på Studiefrämjandet:

Karin Ekermann

Grafisk form: Anna Lillkung

Foto: Sverige Berättar

studieframjandet.se

Vad är en studiecirkel?

Studiecirkeln är en unik lärandeform med lång historia i Sverige. Idén bakom studiecirkeln är lika enkel som genial: en studiecirkel är en liten grupp människor som av eget intresse samlas för att lära sig tillsammans.

Att starta en studiecirkel kostar ingenting och den kan handla om nästan vad som helst. Det är deltagarna själva som tillsammans planerar studiecirkelns upplägg. En studiecirkel präglas av ett demokratiskt synsätt. Det betyder att alla som deltar bidrar med sina synpunkter, analyser och idéer.

De allra flesta studiecirkelar bygger på deltagarnas egen drift och planering. Men i somliga cirklar blir cirkelledaren en mer central person i förberedelserna och utförandet av cirkelträffarna. I dessa fall tar vi fram en studieplan med ledarhandledning som stöd för dig som ska vara cirkelledare.

Studiefrämjandet är ett av tio studieförbund som alla får ekonomiskt stöd av stat, landsting och kommun. Vi får stöd för att alla över 13 år ska ha möjlighet att, tillsammans med andra, dela och utveckla ny kunskap genom hela livet. Det kallas för folkbildning.

Några grundregler:

Det finns vissa grundregler för studiecirkelar som är bra att känna till. Reglerna finns för att det är viktigt att kunna se att det ekonomiska stödet som subventionerar folkbildningen går till rätt ändamål.

- **En studiecirkel måste ha minst 3 deltagare som är över 13 år**
- **Studiecirkeln måste ha minst 3 träffar**
- **Varje deltagare måste närvara vid någon av de 3 första träffarna**
- **En studiecirkel måste omfatta minst 9 studietimmar**

Som cirkelledare behöver du inte vara expert i ämnet eller ha svar på alla frågor. Din roll är att leda cirkeln framåt och se till att alla kan framföra sina synpunkter och påverka arbetet. Cirkelledaren är också den som håller kontakten med Studiefrämjandet.

Som ny cirkelledare får du ett introduktionssamtal då vi bland annat berättar vad Studiefrämjandet kan hjälpa till med. Du blir också inbjuden till att gratis delta i Studiefrämjandets ledarutvecklingsprogram.

Inför din studiecirkel

Den här studieplanen riktar sig till dig som vill vara ledare i studiecirkeln "Digitala berättelser om det nya landet". Studieplanen ger förslag på hur cirkeln kan läggas upp med olika övningar och diskussionsfrågor. Som cirkelledare kommer du även erbjudas att gå på en utbildning i att skapa digitala berättelser på Studieförbundet. Syftet är att du ska känna dig trygg i att leda en grupp unga deltagare och kunna vara ett stöd när de skapar sina berättelser på surfplattor.

Studiecirkeln ger unga i åldern 13-16 och deras mor- eller farföräldrar möjlighet att träffas och prata om den tid då den äldre generationen kom till Sverige. De unga skapar sedan digitala berättelser utifrån minnena. Träffarna och skapandet av be-

rättelserna ger de unga en möjlighet att reflektera över likheter mellan kulturer, tider och generationer. Dessutom är det ett sätt att bevara och sprida dessa fantastiska berättelser, och ge de unga en röst och möjlighet att stärka deras identitet.

Studiecirkeln omfattar fyra cirkelträffar (tre timmar/träff), men kan fördelas över fler eller färre träffar. Varje cirkel består helst av 8-10 unga. Mor- eller farförälder och målsman måste även närvara på första träffen.

I slutet av studiecirkeln kan anhöriga bjudas in till en visning av de olika berättelserna som de unga skapat. Berättelserna läggs sedan även upp på hemsidan Sverige Berättar.

De unga i studiecirkeln skapar berättelser om den äldre generationen. Foto: Sverige Berättar.

Träff 1 : Det nya landet

Den första cirkelträffen handlar om att få deltagarna att känna sig bekväma med varandra. De unga kommer också att börja intervjua en mor- eller farförälder.

Inledning

- Samla alla deltagare, inklusive de ungas målsmän och far- eller morföräldrar.
- Berätta för deltagarna och deras målsmän hur studiecirkeln kommer se ut. Visa också digitala berättelser som redan gjorts.
- Se till att deltagare och målsman för omyndiga deltagare skriver på tillståndsblanketter så att projektet Sverige Berättar har rätt att publicera utvalda filmer och foton från träffarna. Blanketterna hittas som bilaga på sid 10.

Inledning till dramaövningar

- Förklara för alla vad syftet med övningarna är, det vill säga att värma upp, öppna sinnena, förbereda för berättande och öka trygghetskänslan i gruppen.
- Säg att deltagande är önskvärt, men frivilligt.
- Inled med en presentationsövning. Dela in deltagarna i par, gärna två som inte känner varandra. Paret får i uppgift att hitta tre saker som är lika med dem och tre saker som är olika. Det kan handla om intressen, sysselsättning etc. De får också i uppgift att intervjua varandra om vilken superkraft de önskar att de hade. När alla är klara presenterar paret varandra, det som är lika och olika, namnet samt superkraften.

Skulpturövning:

- Organisera alla i mindre grupper om cirka fem personer (minst två i varje).
- Grupperna gör varsin skulptur, dvs formar med sina kroppar (man kan tänka sig ett fotografi) utifrån uppvärmningstema, t.ex. "En misslyckad semester".

- Grupperna får ca 5 minuters förberedelsestid. När alla är klara visar en grupp i taget sin skulptur. De övriga får då tolka vad de ser.
- Sedan får grupperna göra en skulptur på temat "något jag minns från mötet med Sverige". Grupperna får ca 10 minuters förberedelsestid och visar upp enligt samma struktur som innan. Ingen skulptur är fel. Ledarens uppgift är att ställa frågor som "Varför tror ni att...?".
- När grupperna har tömt ut vad de har att säga om skulpturen får den grupp som gjorde den berätta vad de tänkte.

Intervjudelen

- Placera de unga tillsammans med sina mor- eller farföräldrar och be dem intervjua de äldre. Här kan de utgå ifrån medtagna foton och/eller saker. De unga samlar nu material till flera berättelser.
- Exempel på intervjufrågor: Hur var första intrycket i Sverige? Hur luktade det? Hur smakade maten? Hur såg det ut? Vad är det konstigaste med Sverige? Hur var första mötet med svenskar? Vad hände med det första intrycket? Har det förändrats?

Avslutning

- Fråga om någon vill säga något om den första träffen.
- Påminn om när och var nästa träff äger rum och ifall de unga behöver ta med sig något.

Fotografier kan fungera som underlag för intervjun. Foto: Sverige Berättar.

Träff 2: Att välja en berättelse

Under den andra träffen får de unga fördjupa sig i berättelserna som deras far- eller morförälder berättade under intervjun. De unga får genom improvisationsövningar fördjupa sin förståelse för historierna för att sedan välja en eller flera som de gör en digital berättelse av.

Improvisationsövning

De unga gestaltar med hjälp av en dramaövning en eller flera av sina berättelser.

- Ungdomarna ska sätta sig i två grupper.
- I grupperna berättar de för varandra om det som gjort djupast intryck på dem av far- och morföräldrarnas berättelser.
- Det är viktigt att alla får komma till tals!
- Grupperna väljer sedan en av berättelserna, eller lägg ihop flera till en berättelse.

- Deltagarna tränar den bestämda handlingen så att de kan visa för den andra gruppen.
- Om det finns fler deltagare än roller spelar man möbler, dörrar eller något liknande.
- Grupperna visar vad de gjort för varandra.
- Efter redovisningarna kan alla samtala om varför de valde just dessa historier.

Manuskrivning

- De unga väljer en berättelse var och skriver sitt muntliga manus.
- Berättelsen får helst inte bli längre än en minut och det brukar vara max en handskrivna A4.

Inför nästa träff

- Påminn de unga om att ta med eventuella saker och/eller foton till påföljande träff om de vill att de ska ingå i berättelserna.

Under den andra träffen börjar de unga skapa sina digitala berättelser. Foto: Sverige Berättar.

Träff 3: Att göra digitala berättelser

Den tredje träffen handlar om att skapa de digitala berättelserna. Här har du som cirkelledare ett stort ansvar i att visa hur tekniken fungerar och vad de unga ska göra och fokusera på. Var stöd i inspelningen av manus och hur de unga kan använda foto och teckningar på ett kreativt sätt.

Inför inspelning

- Förklara hur appen i iPad fungerar och vad de unga ska tänka på rent tekniskt när de spelar in sina berättelser.
- Förklara att man kan använda både still- och rörlig bild när man skapar berättelserna.
- Informera om att foto/ teckningar kan läggas till i appen för att göra bildspråket mera intressant.

Inspelning av digitala berättelser

- Deltagarna läser in sina berättelser.
- Deltagarna får vara så kreativa som de vill i bildspråket. De kan till exempel låta berättarrösten tala i bakgrunden och ha teckningar och bilder som för filmen framåt.
- De kan också ställa någon framför kameran som berättar historien.
- Gå runt i gruppen och hjälp till om problem uppstår.

Efter inspelningen

- När alla spelat in sina berättelser och är nöjda med dem ska de laddas över i en Dropbox.
- Be deltagarna att utvärdera studiecirkeln individuellt (träffarna, övningarna, processen, etc). Be dem svara på följande frågor skriftligt: Vad tyckte du om cirkelns workshops och om digitala berättelser? Vad ska vi fortsätta med i framtida studiecirklar? Vad ska vi sluta med? Vad ska vi tillägga? Be dem också skriva ner ålder och kön.
- Fråga ungdomarna i grupp vad de tyckte gick bra och mindre bra i processen. Valde någon att ändra om sitt manus efter att de börjat spela in? I så fall varför? Hur var det att se sin egen berättelse i bild?
- Fråga vad de unga har lärt sig av varandra i processen.

Inför nästa träff

- Den fjärde träffen är den sista och består av visning av de digitala berättelserna.
- Säg till deltagarna att de gärna får bjuda in släkt och vänner som vill se berättelserna.

Träff 4: Visning av digitala berättelser

Den fjärde träffen består av en visning av de digitala berättelser som producerats. Här deltar alla generationer och gärna flera familjemedlemmar, vänner och släktingar.

Visning av berättelserna

- Ordna i förväg så att allt är på plats för visningen av berättelserna.
- Om möjligt, ordna det hela som ett knytkalas där alla deltagare får ta med något smått och gott att äta.
- Visa alla digitala berättelser när deltagarna och anhöriga är på plats.

Efter visningen

- Fråga först deltagarna vad de tycker om resultatet som helhet. Låt även de anhöriga säga sin åsikt.
- Öppna upp för att deltagarna ska få prata om sina egna berättelser.

- Vad lärde de sig om sig själva och sina far- och morföräldrar? Varför valde de just den berättelse som de valde? Vad var svårt i att berätta digitalt?
- Låt den äldre generationen säga hur de tyckte det var att se sitt barnbarn skildra deras historia.
- Påminn deltagarna om att berättelserna kommer finnas på www.sverigeberattar.se.
- Berätta om möjligheter att gå andra studiecirk- lar med Studieförbundet.

Slutligen

- Cirkelledaren delar de digitala berättelserna i Dropbox med projektet Sverige Berättar (info@sverigeberattar.se) för publicering på hemsidan. Cirkelledaren skickar också påskrivna tillståndsblanketter samt utvärderingsblanketter till projektledare Carina Ceder, Burgårdsgatan 13, 412 52, Göteborg.

MEDGIVANDE AVBILDAD PERSON

Jag ger mitt medgivande till att de bilder/filmer där jag är avbildad, får användas i samband med Sverige Berättar och Studieförbundet, deras externa webbplatser eller i tryck/video och informationsmaterial med Sverige Berättar eller Studieförbundet som avsändare.

Namn:

Personnummer:

Adress:

Telefon:

E-post:

Bilden/filmen är skapad i samarbete med projektet Sverige Berättar och Studieförbundet.

Ort och datum:

Namn-teckning (målsman för person under 18 år)

Namn-förtydligande

Unga Berättar
Kulturskolan

Digitala berättelser om det nya landet

Projektet Sverige Berättar började med att barnbarn gjorde digitala berättelser om sina mor- och farföräldrars erfarenheter när de emigrerade till Sverige. Barnbarnen intervjuade den äldre generationen, som hade flyttat från Kroatien på 1960- och 70-talet. De valde sedan ut händelser och historier som de skildrade digitalt. Sverige Berättar, i samarbete med bland annat Studieförbundet, vill nu sprida modellen vidare till andra etniska föreningar runtom i Sverige.

Att berätta och höra berättelser är väldigt viktigt för oss människor. I den här studiecirkeln får både unga och äldre en chans att mötas och dela berättelser och lära sig av varandra. De unga intervjuar sina mor- eller farföräldrar och lär sig om hur det var att komma till Sverige från ett annat land. Genom att skapa digitala berättelser fördjupar de sig ytterligare i den äldre generationens historia och upplevelse, och lär sig samtidigt om sin egen identitet.

Studiematerialet riktar sig till dig som vill vara cirkelledare i en studiecirkel för unga som skapar digitala berättelser.Handledningen ger stöd och tips på hur cirkelträffarna kan gå till.

Studieförbundet är ett av Sveriges största studieförbund. Vi är partipolitiskt och religiöst obundna med ett brett utbud av studiecirklar, utbildningar, kulturarrangemang och föreläsningar. Varje år samlas 230 000 deltagare i våra studiecirklar och kurser.

Vill du också lära dig mer tillsammans med andra? Ta kontakt med Studieförbundet där du bor och starta en Studiecirkel hos oss. Välkommen till Studieförbundet!